

Strategisk plan Region Norrbotten

2025–2027

SD

SVERIGEDEMOKRATERNAS STRATEGISKA PLAN 2025-2027

Index

1. Region Norrbotten i nya tider s. 4
2. Länssjukhus och länsdelssjukhus s. 5
3. Sjukvården s. 6
4. Psykisk ohälsa s. 7
5. Barn- och ungdomspsykiatri s. 8
6. Palliativ vård s. 9
7. Tandvård s. 9
8. Förebyggande hälsovård s. 10
9. En värdig vård s. 11
10. Personal och kompetensförsörjning s. 12
11. Kulturarv och kulturpolitik s. 13
12. Regional utveckling s. 14
13. Teknisk utveckling och omställning s. 16
14. Energiförsörjning s. 17

INLEDNING

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn. Vi ser oss som ett tredje block inom svensk politik och vi kombinerar strävandet efter social- och ekonomisk grundtrygghet med värdekonservativa idéer. Vi vill verka för en sjukvård vilken är likvärdig för samtliga medborgare, effektiv och målinriktad gentemot sjukvårdens kärnverksamheter där tillgänglighet och kvalitet inom vården prioriteras.

Sverigedemokraterna i Norrbotten har i regionvalet 2022 gjort ett starkt resultat i region Norrbotten. Vi erhöll 11,29 procent av rösterna, att jämföra med 5,96 procent av rösterna i regionvalet 2018 och 4,69 procent av rösterna i regionvalet år 2014. Vi har därmed också ökat våra mandat i regionfullmäktige från 5 ledamotsplatser till 9 ledamotsplatser. Vi har också tagit klivet in i alltfler nämnder och beredningar. Vi ämnar att på bästa sätt förvalta våra väljares förtroende och verka för förändring på riktigt inom region Norrbotten.

Region Norrbotten står inför stora framtida utmaningar. En av Region Norrbottens största utmaningar är en alltmer åldrande befolkning med minskat skatteunderlag som följd. Att vår befolkning åldras, lever längre och i många fall mår bättre än tidigare generationer är något som vi naturligtvis skall glädja oss åt. Samtidigt är dock en alltmer åldrande befolkning med minskat skatteunderlag som följd en oerhört stor ekonomisk utmaning för regionen att möta. För att klara en budget i balans under rådande förutsättningar krävs samarbete mellan de olika politiska partier som verkar inom Region Norrbotten, det krävs också lyhördhet och förändringsvilja där vi tar tillvara på de möjligheter som står oss till buds i regionen exempelvis i form av nya företagsetableringar till länet. Vi har alla ett ansvar för våra regionmedborgares väl och ve. Vi kommer att behöva ”tänka utanför boxen” vara kreativa och innovativa för att framgent ha en hållbar ekonomi och en vård i världsklass i Norrbotten. Vi kommer att behöva prioritera och omstrukturera, kort sagt kommer vi att behöva göra verkliga förändringar för att klara framtidens utmaningar. Det är en spännande tid som väntar i regionen för att vi tillsammans opposition och majoritet ska säkra och trygga framtiden för våra regionmedborgare med fokus på områden som hälsa- och regional utveckling så att alla som bor i Norrbotten får den bästa hälsan och det bästa livet.

Marianne Sandström,

oppositionsråd Sverigedemokraterna i region Norrbotten den 4 juni 2024

1.Region Norrbotten i nya tider

Världen och så även Sverige och region Norrbotten befinner sig i en lågkonjunktur. En lågkonjunktur som kommer att ha sina utmaningar för region Norrbotten precis som för övriga delen av landet. Vi står dock väl rustade att möta denna lågkonjunktur efter att ha lagrat upp i ladorna under förevarande mandatperiod där region Norrbotten under år 2021 gjorde ett ekonomiskt resultat på hela 1 693 miljoner kronor och även år 2022 gjorde ett ekonomiskt plusresultat på 272 miljoner kronor vilket inneburit att region Norrbotten kunnat göra avsättningar till resultatutjämningsreserven. Region Norrbotten tillhör därmed en av de regioner i Sverige som alljämt har medel i resultatutjämningsreserven för att möta bistrare ekonomiska tider.

Den svåra situation vi befinner oss i rekryteringsmässigt går delvis att hänföra till den tidigare förda migrationspolitiken som gjort att ekonomi och välfärd överbelastats och att region Norrbotten just nu upplever sekundäreffekter. Både skatteintäkter och kompetens per capita har minskat och till slut har vi stött på en punkt där ekvationen inte går ihop. Den gröna omställningen som just nu sker i Norrbotten som håller på att ytterligare snedvrider tillgången på kompetens då många söker sig till de nya välbetalda industrijobben.

Sverigedemokraterna ser också med oro på en utveckling inom politiken i Norrbotten där kostnaderna för den politiska verksamheten ökat. I ett ansträngt ekonomiskt läge som många regioner befinner sig i skall politiken inte växa, kostnaden för ett extra majoritetsråd, jämfört med förevarande mandatperiod uppgår till cirka 1 000 000 kr per år och budgeten för politiken har ökat med cirka 3,5 miljoner kronor extra jämfört med förevarande mandatperiod efter bland annat införandet av politiska sekreterare och en extra nämnd i form av en hälso- och sjukvårdsnämnd.

Välfärdsbrotten ökar hela tiden och vissa bedömare menar att så mycket som 10-20 miljarder felaktigt utbetalas till privatpersoner och företag varje år. Sverigedemokraterna anser att Region Norrbotten skyndsamt bör ansluta sig till Sveriges kommuner och regioners (SKR) nätverk för att motverka välfärdsbrottslighet. Detta är ett viktigt första steg för att lyfta upp fenomenet på agendan.

Kostnaderna för utomlänsvård är höga och det är viktigt att region Norrbotten håller sig ajour med den teknik som erbjuds av nätläkare och andra aktörer på marknaden som lockar över patienter med snabba lösningar. Samtidigt är privata aktörer, allra minst inom områden som tandvården oumbärliga för region Norrbotten för att hålla uppe möjligheten till tillgången till vårdtjänster för norrbottningarna, här är det oerhört viktigt med en fortsatt stark samverkan mellan region Norrbotten och den privata sjukvårdssektorn.

Samverkan är också viktigt för en fortsatt stark regional utveckling i region Norrbotten. Här är det av vikt att det sker en samverkan inom och mellan de olika partierna i region Norrbotten på samtliga politiska nivåer och att myndigheter såsom Tillväxtverket är väl insatta i de

etableringar som sker i Norrbotten idag. För att få ytterligare ekonomisk tillväxt i länet är det dock också av vikt att vi vågar ta de svåra och tuffa frågor som följer med en ekonomisk tillväxt, hur ser bostadsmarknaden ut, kan region Norrbotten erbjuda blivande norrbottningar en fullgod vård utifrån problem med tillgänglighet till exempelvis tandvården, kommer en ökad industrialisering att leda till ökade elpriser för norrbottningarna. Vi får inte ducka för de tråkiga och ibland svåra frågeställningar som en växande region ställs inför.

2. LÄNSSJUKHUS- OCH LÄNSDELSSJUKHUS

Norrbottens län utgör 25 procent av Sveriges yta och är Sveriges största län arealmässigt. Befolkningsmässigt bor här cirka 250 000 människor. Dessa länsinvånare har fem sjukhus i länet att förlita sig på. Vi inom Sverigedemokraterna anser att två av dessa sjukhus med spridd geografisk fördelning mellan kusten och malmfälten skall vara fullvärdiga länsjukhus medan övriga sjukhus alltså skall vara länsdelssjukhus. Det är inte realistiskt att alla länets sjukhus skall agera fullvärdiga länsjukhus mot bakgrund av våra regionala avstånd samt problem med kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Sverigedemokraterna ser därmed fördelar med att sjukvården bibehåller en struktur i Norrbotten där olika sjukhus och länsdelssjukhus ansvarar för olika specialistområden för att kunna bibehålla och utveckla kompetens. Så att exempelvis Piteå Sjukhus alltså fortsätter att ansvara för specialiseringsområdet kring höft-och knäledsproblematik.

Vi vill således slå ett slag för smart specialisering inom sjukvården i Norrbotten där varje sjukhus gör det man är bäst på utifrån förutsättningar som teknik och personalkompetens. Viktigt är dock att alla sjukhus i Norrbotten alltså har en intensivvårdsavdelning och akutmottagning då dessa får anses utgöra grundläggande behov för våra regionmedborgare utifrån de geografiska avstånden inom länet. Vidare är det viktigt att vi oavsett vilken ort olika specialiseringar placeras på arbetar för att norrbottningarna erhåller en jämlik sjukvård.

Oavsett var i Norrbotten man bor skall man ha samma rättigheter och samma möjligheter att erhålla likvärdig sjukvård. För att våra norrbottningar trots avstånden i länet ska behandlas jämlikt exempelvis då det gäller kostnaden för att ta sig till sjukvårdsinrättningar för specialistvård bör ersättningssystemet för sjukresor och milersättning ses över. Jämlikhet handlar dock även om eget ansvar, att som vårdtagare ha ett visst avstånd till vården är svårt att påverka. Däremot anser Sverigedemokraterna att vårdtagare i högre grad ska stå för kostnader av språktolk inom vården (bortsett från teckenspråkstolk och tolk för minoritetsspråken). Vi har i Sverige goda möjligheter för nyanlända att lära sig svenska genom t.ex. SFI och det är inte rimligt att man som enskild kan välja bort denna möjlighet och låta vården stå tolkkostnaden för språktolk efter tio-femton eller till och med femtio års bosättningsstid i Sverige. Behov av språktolk ska tillfredsställas under en etableringstid men efter två års bosättningsstid skall det vara upp till den enskilde att bekosta språktolk inom sjukvården.

3. SJUKVÅRDEN

Primärvården svarar många gånger för patienternas första möte med vården. För att människor ska känna förtroende för och trygghet till vården och primärvården är det oerhört viktigt att denna vård fungerar, att tillgängligheten är tillräckligt stor och kvalitén på vården tillräckligt hög. Idag ser verksamheten i Norrbotten splittrad ut, på många ställen är tillgängligheten till primärvården god och den förstärkta vårdgarantin där patienten ska erhålla en kontakt till vården inom 3 dagar har fallit väl ut även om målet inte alltid uppfylls, på andra ställen är tillgängligheten inte lika god. Framförallt bör tillgängligheten för kontakten med vården via telefon för rådgivning och tidsbokning förbättras och samtliga hälsocentraler i Norrbotten bör arbeta för att uppnå bästa möjliga tillgänglighet.

Satsningen på lättakuter på strategiska platser i Norrbotten bör utvecklas med fler lättakuter med jourmottagning innefattande helger- och kvällar. Detta för att minska trycket på akutmottagningarna i Norrbotten för åkommor som i sig inte är akuta men vilka patienterna ej upplever kan invänta ordinarie öppettider på hälsocentralen. Som ett led i att förbättra tillgängligheten vill vi erbjuda tidsbokning via internet där patienten själv kan logga in och finna lämplig besöks- eller telefontid för kontakt med primärvården. Dessutom bör patienten ha möjlighet att avboka besök även med kort varsel, oaktat att en patient som inte avbokar sitt besök inom vården ”i tid” erhåller en avgift för inställt besök skulle det gagna vården om patienten ändå genom 1177 ”Mina sidor” skulle ges möjlighet att meddela att denna ej kommer till inbokad tid. Det finns inte överflöd av patienter i någon av regionens verksamheter varför det är viktigt att även tider som avbokas sent ändå kan avbokas och eventuellt också nyttjas som exempelvis jourtider.

En väl utvecklad vårdgaranti och medicinska prioriteringar är grundläggande för den sjukvårdsstruktur som Sverigedemokraterna vill lyfta fram. Vi förespråkar en medicinsk

vårdgaranti enligt norsk modell där patienten vid möte med specialist får en plan över utrednings- och behandlingsförlopp som även omfattar rehabilitering och uppföljning och som fullföljs inom medicinskt rimlig tid. Alla remisser bör värderas av en specialist inom 30 dagar och vid misstanke om allvarlig sjukdom bör detta ske inom 15 dagar. Därefter bör specialisten göra en prioritering med differentierade väntetider utifrån diagnosens svårighetsgrad.

Vi inom Sverigedemokraterna vill se fler snabbspår inom sjukvården och då även primärvården i den mån det är möjligt så som för höftpatienter, psykiatri och geriatrik. Allt för att patienten och patientens mående ska ligga i fokus och för att i största möjliga grad effektivisera och undvika vårdskador på grund av ledtider. Ett gott exempel på snabbspår med stor potential inom region Norrbotten idag är ”Silverspåret” där äldre sköra patienter snabbt identifieras och får en första läkarkontakt.

Sverigedemokraterna vill även satsa på yrkesgruppen avancerade specialistsjuksköterskor för att avlasta läkarna. Förebilderna för denna yrkesgrupp finns i U.S.A och Storbritannien som tillämpar så kallade nurse practitioners, ett yrke som ger sjuksköterskor en attraktiv karriärväg. Dessa avancerade sjuksköterskor har befogenheter att själva ställa diagnos, skriva remisser och behandla enklare akutfall. En ökad effektivitet i allmänläkarnas arbetsroll i kombination med högre tillgänglighet inom primärvården skulle minska trycket på sjukhusens akutmottagningar. Denna yrkesgrupp finns idag inom vissa verksamheter i region Norrbotten, exempelvis på Kiruna hälsocentral och Sunderby Sjukhus men dessa ”maxi-nurses” verksamhetsområden kan och bör utvecklas.

För Sverigedemokraterna är det av yttersta vikt att region Norrbotten fokuserar på medicinskt motiverad vård. Ingrepp som omskärelse av friska pojkar på icke medicinska grunder bör regionen varken utföra, bekosta eller på annat sätt subventionera. Att genomföra ingrepp som inte är medicinskt motiverade är kostnadsdrivande och tränger undan vård där det finns ett medicinskt vårdbehov.

4. PSYKISK OHÄLSA

Sverigedemokraterna ser med oro på att den psykiska ohälsan ökar landet runt och så även i Norrbotten. Partiet verkar för en stark hälso-och sjukvård inom psykiatri med resurser där behandling sker i ett samspel mellan medicinering och terapi och där psykiskt dåligt mående fångas upp i ett tidigt stadium. Patienter och anhöriga ska känna en trygghet i att bemötas med respekt och att deras upplevelser tas på allvar. Psykiatriska sjukdomar innebär ett stort lidande för den drabbade och dennes anhöriga samt stora kostnader för samhället. Psykisk ohälsa står för den största andelen av alla långtidssjukskrivningar och är den näst vanligaste orsaken till de kortare sjukskrivningarna.

De flesta patienter med någon form av psykisk ohälsa tas om hand av primärvården och det är därför viktigt med ett starkt samarbete mellan psykiatri och primärvården för att patienten ska erhålla bästa möjliga behandling och omvårdnad.

Sverigedemokraterna anser att andelen suicid i Sverige och så även Norrbotten skulle kunna minska med rätt insatser. En sådan insats är att suicidbenägna patienter i sin kontakt med myndigheter alltid ges möjlighet att möta personal som är rätt utbildad för att kunna hantera den typ av riskabla situationer patienterna befinner sig i. Vårdprogram i suicidprevention bör därmed implementeras för personal som i sin dagliga verksamhet möter suicidbenägna patienter.

Regionen bör även verka för en god kontakt mellan olika typer av brukarföreningar för att fånga upp olika former av missbruk såsom spelmissbruk- och narkotikamissbruk. Dessa grupper har svårt att göra sig hörda och det är viktigt med adekvat kunskap och stöttning för att komma till rätta med dessa missbruksproblem och hjälpa den enskilde individen.

Sverigedemokraterna ser positivt på den testverksamhet med SPOT-team som införts i Norrbotten men vi hade velat se ett införande som inte påverkade antalet slutenvårdsplatser i länet då vi redan nu har en beläggningsgrad på 90 procent, vilket överskrider socialstyrelsens rekommendationer avseende vårdplatser, vilken ligger på cirka 80-85 procents beläggningsgrad. Det finns därmed risker med att införa SPOT-team och ytterligare dra ned på slutenvårdsplatserna, då SPOT-team aldrig kan ersätta en slutenvårdsplats då patienten är i behov av inläggning snarare än vård i hemmet.

5. BARN- OCH UNDOMSPSYKIATRIN

Psykisk ohälsa är ett växande problem bland barn och unga. Region Norrbotten håller idag inte vårdgarantin för denna oerhört utsatta grupp. Vårdgarantin säger att en första vårdkontakt till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) ska erhållas inom 30 dagar och därefter ska fördjupad utredning/behandling ske inom högst 30 dagar.

Vi inom Sverigedemokraterna i region Norrbotten anser att vi måste lägga fokus på våra barn och ungdomars ohälsa och då framförallt akuta psykiska ohälsa. Vi vill att region Norrbotten ska anta riktlinjer om att barn och unga ska erhålla en första kontakt med BUP inom 7 dagar för en bedömning av hur snabbt utredning/behandling bör komma igång och ett återbesök inom max 14 dagar. Vi vill också se ökade satsningar på förebyggande åtgärder för psykisk ohälsa bland barn. SAM projektet (Samverka, Agera, Motivera) som är en arbetsmodell med syfte att främja hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga mellan 0-20 år i Norrbotten bör implementeras i samtliga Norrbottens kommuner.

6. PALLIATIV VÅRD

Sverigedemokraternas ståndpunkt är att alla som har behov av palliativ vård i livets slutskede skall erhålla detta av kompetent och välutbildad personal oavsett bostadsort. Vården vid livets slut ska präglas av värdighet, omtanke, respekt och professionalism. Rätten till fullgod smärtbehandling ska vara självklart såväl som psykologiskt, andligt och existentiellt stöd för såväl patienter som anhöriga. Sverigedemokraternas målsättning är att sjukvården och hemsjukvården alltid skall erbjuda grundläggande palliativ vård och utifrån patientens behov även tillgång till specialiserad palliativ vård.

Palliativ vård ska erbjudas där patienten väljer att vårdas och vården bör organisera så att anhöriga kan vara nära den sista tiden, exempelvis genom att erbjuda anhörigboende för de fall patienten vårdas inom sjukvården och ej i hemmet.

Vi ser positivt på att Region Norrbotten utvecklar den palliativa vården med hospiceverksamhet. Döende och svårt sjuka barn bör erbjudas hospice med avancerad vård i livets slutskede i hemliknande miljö. Ambitionen skall vara att fylla den sista tiden med liv och trygghet såväl för barnet som för dess anhöriga. Närstående skall även ges möjlighet till egen rehabilitering och eget stöd för att hantera situationen och dödsfallet.

7. TANDVÅRD

Sverigedemokraterna anser att tandvården i Sverige blivit en klassfråga där många grupper, så som våra äldre fattigpensionärer, inte har råd med den tandvård de har behov av. Sverigedemokraterna ser tandvården som en självklar del av välfärden och har som ambition att den bör räknas in i den allmänna hälso- och sjukvården och därmed ingå i det allmänna högkostnadsskyddet.

Det finns klara samband mellan dålig munhälsa och olika sjukdomar, exempelvis löper den som har dålig tandhälsa större risk att drabbas av hjärt- och kärlsjukdomar liksom av hjärnblödning eller diabetes. Insatser för att ge tillgång till regelbundna undersökningar bör genomföras. För region Norrbottens del innebär detta en satsning inom Folk tandvården för att komma till rätta med den mycket problematiska situation som region Norrbotten befinner sig i när det gäller rekrytering och bevarande av kompetens inom tandvården. Vi har inom region Norrbotten idag ett stort rekryteringsbehov av tandläkare och bör arbeta än bredare med rekrytering på området. Sverigedemokraterna anser även att mobila enheter för tandvård eller mobila team med tandvårdspersonal kan medverka till att lösa bristen på tandläkare på framförallt mindre orter. För äldre som har svårt att ta sig till tandläkarbesök kan det även vara värdefullt att tandhygienist besöker dem på äldreboenden etc. och därmed kontrollerar tand- och munhälsa och utreder behovet av ytterligare insatser.

Sverigedemokraterna ser positivt på att så kallade ”one stop shop” sker inom region Norrbotten så att tandundersökning och behandling sker vid ett behandlingstillfälle vilket sannolikt skapar effektiviseringsvinster för såväl regionen som den enskilde patienten. Denna behandlingsmetod anser Sverigedemokraterna bör spridas inom regionens samtliga tandvårdsenheter.

Sverigedemokraterna anser också att tandvården skall kosta samma för alla grupper i samhället fränsett barn- och ungdomar samt personer över 85 år vilka skall erhålla fri tandvård. I övrigt ska inga skillnader i tandvårdstaxan förekomma.

8.FÖREBYGGANDE HÄLSOVÅRD

Sverigedemokraterna anser att förebyggande hälsovård är en självklarhet för att kunna minimera behovet av sjukvård. Ohälsa ska förebyggas genom kunskap, riskmedvetenhet och hälsokontroller. I region Norrbotten är det viktigt att satsningar sker på de hälsosamtal som skall erbjudas för olika åldersgrupper. Då olika primärvårdscentraler kommit olika långt i arbetet med att erbjuda föreskrivna hälsosamtal bör en översyn av utförandet av hälsosamtalen ske. För det fall en primärvårdscentral inte klarar av att genomföra föreskrivna hälsosamtal bör region Norrbotten tillföra extra resurser så som extra personal för att genomföra hälsosamtalen. Detta för att garantera alla regionmedborgare likvärdiga möjligheter till förebyggande hälsovårdsarbete.

Av den nationella enkätundersökningen ”Hälsa på lika villkor” framkommer att män och kvinnor i Norrbotten skattar sin hälsa något lägre än genomsnittet för riket. Det finns ett antal områden på vilka vi ligger sämre till än riksgenomsnittet. Norrbottningarna har i högre grad än riksgenomsnittet högt blodtryck, osunda kostvanor, övervikt och fetma. Vårt preventiva hälsoarbete i Norrbotten bör fokuseras på dessa problemområden och regionen bör också samverka med andra aktörer som verkar för en god folkhälsa och en sund livsstil för att ge norrbottningarna bästa möjliga verktyg att ta ansvar för sin egen hälsa med stöd från regionen.

Hälsocentraler bör erbjuda insatser för tobaksavvänjning, alkoholrådgivning och kostrådgivning. Utöver detta bör man även fokusera på att utveckla samverkan med äldreomsorgen där sjukvården bidrar med kompetens vid riskanalyser och utformning av skadeförebyggande åtgärder såsom val av larmsystem och läkemedelsgenomgångar.

9. EN VÄRDIG VÅRD

Något vi inom region Norrbotten aldrig får glömma bort är att vi arbetar för våra regionmedborgare och att våra patienter inom hälso- och sjukvården är våra kunder vilka ska bemötas professionellt och erhålla service. Undersökningar från Socialstyrelsen visar att män genomsnittligt sett får bättre bemötande och tillgänglighet till vissa behandlingar än kvinnor.

Respekt, jämställdhet och jämlikhet ska vara självklarheter inom vården i Norrbotten. Likaså ska regionen vara mycket lyhörd gentemot medborgarna och de problem som dessa möter inom vården.

Inom vården ska personalen inom region Norrbotten kunna hantera alla patientgrupper på bästa sätt. I vissa fall som på exempelvis akutmottagningen kan det handla om att möta personer som känner och visar frustration, som agerar i affekt, som är påverkade av narkotiska preparat, berusningsmedel etc. eller vilka har psykiska diagnoser vilka gör att det upplevs som svåra att hantera. Personalen bör på bred front utbildas i hur man på bästa sätt bemöter olika typer av människor inom vården, då vården är en sådan verksamhet att alla människor vid något tillfälle kan förväntas uppsöka densamma. Ett lågaffektivt bemötande från sjukvårdspersonalen givet situationen är nästan alltid att föredra då man möter människor som av personalen upplevs som svåra att hantera. Ett lågaffektivt bemötande kan förhoppningsvis leda till färre hotfulla situationer även för de anställda.

Vi inom Sverigedemokraterna ser allvarligt på att konfliktsituationer och situationer innefattande hot- och våld mot regionens personal tycks öka. Oaktat att alla personer ska bemötas med respekt är det oacceptabelt att regionens personal får utstå hot, kränkningar och våld på sina arbetsplatser. Då vissa arbetsplatser inom regionen sticker ut med avseende på detta så som psykiatri och akutmottagningen på Sunderby Sjukhus bör åtgärder för att komma till rätta med dessa arbetsmiljöproblem vidtas. Vi från Sverigedemokraterna vill se en åtgärd som innefattar psykosocialt stöd för patienterna på akutmottagningen på Sunderby Sjukhus för att dämpa konfliktfyllda situationer vilka många gånger torde bero på oro och sjukdom hos patienterna. Denna åtgärd torde gynna såväl regionens personal som patienterna. Utöver hot- och våld mot vårdpersonal så har det visat sig att även patienter med kopplingar till gäng- och annan organiserad kriminalitet vara utsatta mål för konkurrerande kriminella element. Ofta har den nya typen av kriminalitet ett stort våldskapital. Därför bör Region Norrbotten ta fram handlingsplan för tryggheten på sjukhusen tillsammans med säkerhetsklassade vårdplatser för riskpatienter från den kriminella världen då även Norrbotten är på väg in i denna situation.

10. PERSONAL- OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Alla patienter inom region Norrbotten bör bemötas med respekt och erhålla bästa möjliga service. För att personalen ska kunna leva upp till att leverera bästa möjliga service från region Norrbottens sida måste dock region Norrbotten i sin tur ligga i framkant och erbjuda personalen bästa möjliga arbetsmiljö.

Medarbetare inom region Norrbotten skall vara delaktiga i beslut som påverkar deras arbetsmiljö- och arbetssituation. Här finns stor förbättringspotential, i nuläget händer det att medarbetare schemaläggs på lediga dagar vilket är oacceptabelt. Tvärtom vore det önskvärt om personalen ges större möjligheter i den mån det är möjligt att ge synpunkter på schemalaggningsen. Sverigedemokraterna vill inför en arbetsmiljögrupp som spänner över flertalet verksamheter inom region Norrbotten där chefer och medarbetare ges möjlighet att lyfta arbetsmiljömässiga frågor och sprida goda kunskaper och exempel mellan olika verksamheter och verksamhetsområden.

Den viktigaste åtgärden för en bra arbetsmiljö inom region Norrbotten anser vi inom Sverigedemokraterna är att tillskjuta resurser så att fler anställs framförallt inom vård delen av regionens verksamheter. I nuläget behöver vi förstärka personaltillgången inom de verksamheter vilka utgör renodlade sjukvårdsverksamheter. Vi har situationer där vi inte längre klarar av sommarbemanningen utan tvingas hålla jourer och allmänmedicinska vårdplatser stängda under sommaren 2024 som i Jokkmokk. De nya nationella avtalen och tanken kring att minska hyrbemanningen är god. Under 2023 betalade region Norrbotten 750 miljoner kronor avseende inhyrd personal till privata vårdföretag, en ohållbar utveckling. Dock måste region Norrbotten kunna se över om det finns verksamheter där vi i nuläget måste göra avsteg från intentionen att minska hyrpersonal för att kunna bedriva en bibehållen verksamhet och i slutändan också en patientsäker verksamhet.

Sedan den ”nya” majoriteten tillträdde har vi kunnat se öknings i administrativ personal inom regionens verksamheter, att ett antal vårdadministratörer som påverkar produktionen positivt genom att avlasta bl.a. läkare har rekryterats ser vi som positivt. Dock är Sverigedemokraterna inte positiva till den skenande utvecklingen av administratörer i verksamheten som helhet. Under 2023 anställdes över 300 nya administratörer vilka inte är vårdadministratörer, det är inte rimligt i en region av Norrbottens storlek. Mer pengar till administration ger mindre pengar till produktion och vi har sett att produktionen i Norrbotten minskat. Antalet genomförda operationer/åtgärder januari-april 2024 är 18 procent jämfört med samma period föregående år. Samtidigt har regionen per den sista april 2024 7 185 anställda vilket är 397 fler än sista april 2023. Det är en oroande utveckling då vi får mindre peng för skattepengarna i Norrbotten i form av minskad vårdproduktion vilket enligt Sverigedemokraternas uppfattning är regionens kärnverksamhet.

Yrkeskategorierna inom region Norrbottens hälso-och sjukvård bör renodlas för att göra sjukvården än mer effektiv och tillgänglig för patienterna. Exempelvis bör den administrativa bördan på sjuksköterskor minska för att frigöra tid för omvårdnad av patienter. Tjänster för vårdbiträden för omhändertagande av mat, kökstjänster och förrådsbeställningar bör införas för att ge undersköterskorna utrymme att arbeta mer patientnära.

För att attrahera och rekrytera personal måste region Norrbotten ständigt se till att ligga i framkant och vara aktiva rekryterare. Samarbetet med Luleå Tekniska Universitet kan utvecklas ytterligare, exempelvis genom att region Norrbotten i ett tidigt skede samarbetar med universitetet om praktikplatser inom olika verksamheter i regionen. Allt för att knyta till region Norrbotten framtida kompetens. Det är också viktigt att nuvarande personal inom region Norrbotten i möjligaste mån ges möjlighet till vidareutbildning och avancemang inom verksamheterna. När personal vidareutbildar sig är det även viktigt att detta får genomslag i lönekuvertet.

Vid chefstillsättningar vill vi inom Sverigedemokraterna att det sker en grundlig kvalitetssäkring av de chefer som rekryterar högre befattningshavare inom personalfunktionen och högre verksamhetschefer. All tillsättning ska ske utifrån kompetens utan politisk hänsyn, kvotering eller annan särbehandling.

Som arbetsgivare har region Norrbotten även ett stort ansvar att tillgängliggöra arbetstillfällen för personer med funktionsvariationer. Det är inte bara en fråga om etik och moral utan främst en fråga att synliggöra att människor med funktionsvariationer är kompetenta medarbetare och en viktig samhällsresurs.

I de fall som våra medarbetare inom region Norrbotten väljer att lämna region Norrbotten som arbetsgivare är det oerhört viktigt att vi fångar upp anledningen därtill. Det gläder oss att regionen nu kommer att ta tag i att följa upp anställda som slutar sin tjänst inom regionen och anledningen därtill. Vi hoppas att denna uppföljning sker på ett sådant sätt att information om hur regionen kan bli en alltmer attraktiv arbetsgivare erhålles. Vi bör också påminna våra medarbetare som slutar om att vi alltså finns kvar som en attraktiv arbetsgivare även efter att man provat sina vingar på annat håll inom arbetslivet då det är en naturlig del av dagens arbetsliv att byta arbetsgivare emellanåt.

11. KULTURARV OCH KULTURPOLITIK

Kulturarvet skiljer sig från samtidskulturen på så sätt att de som en gång skapat och burit olika kulturyttringar omfattande av kulturarvet är avlidna varför det ligger på samhällets ansvar att bevara kulturarvet. Kulturarvet kan lära oss mycket om oss själva, vår historia och om nutid såväl som dåtid. Ur ett ekonomiskt perspektiv är kulturarvet också en stor tillgång för bland annat besöksnäringen. Satsningar på kulturarvet kommer också en stor andel av befolkningen

till del då det även bland medborgare med relativt låg inkomst finns ett relativt stort intresse att besöka museer, historiska platser och byggnader.

Inom region Norrbotten har vi en hel del platser som kan klassificeras som ett norrbottniskt kulturarv. Några av dessa platser är kyrkstaden i Gammelstad, kyrkstaden i Öjebyn, friluftsmuseet Hägnan, Storforsen och världsarvet Laponia. Vi inom Sverigedemokraterna anser det oerhört viktigt att värna om såväl det svenska som det regionala kulturarvet.

Kulturarvet avser dock inte enbart historiska platser och byggnader, även traditioner omfattas av kulturarvet och vi har ett stort kulturarv i Norrbotten inom många olika områden, flottning, norrbottensgårdar, älvdalskultur, samekultur, meänkelikultur etc. Vissa av dessa kulturer tillhör såväl det historiska kulturarvet som en i allra högsta grad levande kultur, exempelvis samekulturen. Där anser vi inom Sverigedemokraterna att det är viktigt att stötta och bevara förevarande kultur genom den museiverksamhet som bedrivs på Silvermuseet i Arjeplog såväl som Ajtte museum i Jokkmokk samtidigt som man stödjer den samtida kulturen.

Förutom satsningar på vårt norrbottniska kulturarv vill vi inom Sverigedemokraterna se kultursatsningar på barn- och ungdomar i länet. Centralt inom satsningarna på barnkultur bör vara att denna genomsyras av en respekt för det nationella och regionala kulturarvet och att den bör bidra till att ge barnen en stark och sammanhållande regional och nationell identitet.

För barn- och ungdomar vill vi även se större satsningar på läsförståelse. Den trend under senare år som visar på en allt sämre läsförståelse bland barn och ungdomar ser vi som ytterst olycklig då språket många gånger är en förutsättning för att göra karriär eller delta i politiska processer. Därmed anser vi att satsningar på teater, biblioteksverksamhet etc. för våra barn och ungdomar är oerhört viktigt för utveckling av språk och språklig förståelse.

För att kunna möjliggöra satsningar på det norrbottniska kulturarvet, våra barn och unga samtidigt som vi ger extra resurser till region Norrbottens kärnverksamheter vård och regional utveckling vill vi inom Sverigedemokraterna utföra vissa sparbetning inom den nuvarande kultursektorn i Norrbotten. Vi anser att BD Pop, Filmpool Nord, Konstmuseet i Norr och Rubus Arcticus -stipendiet bör avvecklas. Istället vill vi att dessa medel i går till ambulansverksamhet och BUP-verksamheten vilken behöver förstärkas.

12. REGIONAL UTVECKLING

Sverigedemokraterna värnar de lokala identiteterna och den nära kontakten med medborgarna. Vi ställer oss därmed skeptiska till storregioner och ser risken med ett system som centraliserar makt och brister i kommunikationen med förankringen hos medborgarna.

När regionerna i Sverige bildades talade man om stordriftens fördelar. Stordriften får dock inte tränga undan smådriftens fördelar. Exempelvis måste region Norrbottens samtliga sjukhus bevaras och utvecklas för att våra regioninvånare ska ha nära till tillgänglig vård och då kvalitén på den grundläggande vården många gånger kan bli bättre i ett småskaligt istället

för storskaligt sammanhang där sjukvårdspersonalen ges möjlighet att ta sig tid för sina patienter. Detta oaktat att vi ser fördelar inom framförallt utvecklingen av spetskompetens inom regionen med att lokalisera ut olika specialiseringsområden på de olika sjukhusen i regionen.

Tillväxt och hög sysselsättning är nödvändigt för att regionerna ska klara av att bibehålla verksamheter med hög kvalitet. Samtidigt måste tillväxt balanseras med viktiga samhällsvärden som folkhälsa, kulturarv och miljö.

Besöks- och turistnäringen står för en växande andel av Sveriges ekonomi och sysselsätter tiotusentals människor inom olika branscher. Inom Norrbotten har vi geografiska förutsättningar tillsammans med en tillräckligt god infrastruktur och servicestruktur för att locka företag så som testverksamheter inom bilindustrin att förlägga sin verksamhet här. Likaså har vi fantastiska miljöer som lockar turister för äventyr i bl.a. den norrbottniska fjällvärlden med Kungsleden och Kebnekaise. Region Norrbotten bör verka för att samordna alla parter inom turistnäringen och att långsiktigt och effektivt ytterligare marknadsföra Norrbottens unika värden såväl i övriga Sverige som internationellt.

För att ytterligare bidra till ett attraktivare besöksmål såväl ur nationell som internationell synvinkel är det viktigt att se över vår infrastruktur i Norrbotten. Vi behöver satsningar på väg- och järnvägsnät i regionen och vi ser fram emot den kommande utvecklingen av den Bottniska korridoren. Det är även viktigt att en Norrbottenabanan i dess helhet färdigställs så snart som möjligt för att tillgodose person- och godstransporter längs med den norrbottniska kusten och vidare ned till Umeå. Likaså behövs satsningar på många av Norrbottens vägar och det är glädjande att väg 97 mellan Boden och Luleå, vilken tidigare klassats som en av Sveriges hundra farligaste vägar nu har förbättrats. Även E10 upp från kusten och andra vägar i det norrbottniska vägnätet har ett stort behov av förbättrat underhåll och vi behöver fortsatt utveckla vägnätet i Norrbotten för en fullgod standard. Däremot bör region Norrbotten i nuläget stoppa all persontågtrafik till förmån för busstrafik. Detta då persontrafiken på de tågsträckorna kan tillgodoses genom busstransporter, vilket är ett pålitligare trafikslag och statlig ersättning endast erhålls för ett trafikslag per sträcka. Bussen har en stor fördel i och med att denna har möjlighet att trafikera in i flertalet mindre orter, byar längs med samma sträcka. Då Norrbottenabanan i dessa helhet färdigställs och elektrifieringen av tågtrafik i norra Finland kommit igång finns däremot ett större intresse av att åter öppna upp tågtrafik på sträckan Luleå-Haparanda som en fortsatt naturlig länk ut i Finland, möjligheten att etablera ytterligare stationer längs denna sträcka, såsom i Morjärv bör då även ses över. I nuläget konkurrerar den tågtrafik som återfinns i Norrbotten på ett osunt sätt med godstrafiken och rälsen bör få nyttjas av godstrafiken.

I övrigt anser vi inom Sverigedemokraterna att det för den regionala utvecklingens del är viktigt att satsa på Norrbottens alla småföretagare, att få ytterligare småföretagare att etablera sig och verka för att små företag ges möjlighet att växa. Vi bör alltså fortsätta arbetet med att verka för förenklingar inom de tunga industrierna så som gruvindustrin och marknadsföra

de unika fördelar som Norrbotten har att erbjuda och som lockat allt från batteriföretag till Facebook att välja just Norrbotten som en attraktiv partner att etablera verksamhet hos.

Vidare ser vi inom Sverigedemokraterna vikten av att verka för att Norrbotten ses som attraktivt att bosätta sig i. Vi vill därmed verka för lättnader i regler för strandskyddet vilket skulle kunna bidra till en ökad attraktivitet för människor som vill bo och leva naturnära att bosätta sig och arbeta i Norrbotten. I dagens samhälle finns det oerhört goda förutsättningar att arbeta på distans varför strand- och naturnära lägen kan bli en allt större komparativ fördel på bostadsmarknaden.

13. TEKNISK UTVECKLING OCH OMSTÄLLNING

Vi ser väldigt positivt på att region Norrbotten arbetar framåt med teknisk utveckling och IT-lösningar. Vi anser dock att all större fokus borde ligga på norrbottningarnas behov av tekniska lösningar och att dessa inte får orsaka merarbete. Ett sådant exempel på merarbete är när en bokad tid på en mottagning först meddelas per SMS med besked till patienten att logga in för att se aktuell tid för bokning samtidigt som patienten även erhåller en skriftlig kallelse avseende bokningen. De tekniska lösningar som tas fram bör utgå från patientens behov, i annat fall kommer patienten inte att vilja använda sig av den nya tekniken. Vidare måste de tekniska lösningar som regionen tar fram också vara fullgoda att konkurrera med de privata lösningar som idag finns på marknaden, exempelvis i form av vårdappar från privata vårdföretag. Det är viktigt att ”Digitalen” löpande utvecklas och att norrbottningarna anser denna som ändamåls- och funktionsenlig och som första alternativ så som vårdapp jämfört med andra vårdappar på marknaden. Det är också önskvärt med en utveckling där ”Digitalen” utvecklas i stil med andra regioners vårdappar såsom region Stockholms vårdapp, ”Alltid öppet” som erbjuder digitala läkarbesök inom specialistvården.

Sverigedemokraterna ser positivt på att region Norrbotten ställt sig bakom projekt som innebär att region Norrbotten lyfts fram som ett innovativt och nytänkande län. Även om Sverigedemokraterna anser att de miljömål om att minska koldioxidutsläppen med 90 procent till 2050 som Sverige och region Norrbotten antagit är orealistiska så ställer sig Sverigedemokraterna bakom projekt som förutom att minska koldioxidutsläppen bidrar till teknisk och innovativ utveckling i länet.

14. ENERGIFÖRSÖRJNING

Sverigedemokraterna ser vikten av att region Norrbotten verkar för att trygga Norrbottens energiförsörjning för att innovativa projekt ska bli verklighet samtidigt som norrbottningarnas energiförsörjning tryggas för framtiden. För att leva och bo i Norrbotten måste vi dels ha en energiförsörjning som är tillförlitlig och levererar den energi som vi behöver men vi måste även ha tillgång till energi som lägger grunden till en energiförsörjning med en kostnadsbild på exempelvis el som gör att det går att leva i Norrbotten, värma upp fastigheter, ladda fordon osv. Region Norrbotten bör därför agera för att det på sikt etableras kärnkraft i länet genom att uttala sitt positiva ställningstagande för kärnkraft och uppvakta alla de kraftbolag som kan tänkas utgöra möjliga huvudmän till ett kärnkraftverk i Norrbotten.

Under senaste året har regeringspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna levererat på vallöftet om sänkta bränslepriser vilket är positivt för såväl region Norrbotten som våra medborgare då vi alltjämt är beroende av bränsle drivna fordon. Den tidigare utvecklingen med skenande bränslepriser riskerade att slå hårt mot glesbygden i form av ökade transportkostnader vilket lett till större ojämlikheter i samhället.

Den gröna omställningen skapar både möjligheter och utmaningar för region Norrbotten. Om de planer som finns förverkligas så kommer vi att hamna i ett mycket gynnsamt ekonomiskt läge. Vi måste dock förhålla oss till den verklighet som vi har framför oss just nu. Den senaste tidens ekonomiska problem med vindkraften i Piteå och de haltande delprojekten i stålsatsningarna längs kusten ger vid handen att försiktighet bör vidtas. Statistiken visar att den permanenta inflyttningen av människor som ska uppföra och drifva de projekt som planeras lyser med sin frånvaro. Om ingen flyttar med sin familj till Norrbotten och slår ner sina bopålar här så får vi ingen övrig familj som kan jobba inom t.ex. vård och omsorg. Detta blir då dubbelfel då vi varken får det skatteunderlag eller det kompetensunderlag som behövs för att kunna leverera vård och omsorg. Region Norrbotten bör tillskriva regeringen för att uppmärksamma den om det ohållbara i situationen.